

[Madsen-Mygdal.]

meget stort Tal af Landmænd har Restancer fra forudgaaende Terminer, og det er Frygten for, at disse Restancer nu vil medføre Udlæg i Ejendommen — i øvrigt en i høj Grad nærliggende og berettiget Frygt —, der medfører det Krav om et almindeligt Moratorium, som sidst har lydt fra Sønderjylland, men i øvrigt er fremkommet i mange forskellige Egne af Landet. Jeg mener ikke, at dette Krav om et almindeligt lovfæstet Moratorium kan eller bør imødekommes, fordi Lovgivningsmagten derved paa afgørende Maade vilde svække den Realkredit, som ikke mindst Landbruget i saa høj Grad er afhængigt af. Men jeg mener ganske vist, at hvis der er Alvor i al den megen Tale om at yde Hjælp til det kriserammede Landbrug, er det nu, det skal ske, ikke om et halvt eller trekvart Aar, for det vilde kun betyde en fattig Trøst for den, der imidlertid er gaaet fra Ejendommen.

Der er blevet indvendt mod dette Forslag om Laan til Betaling af Renter og Afdrag i en Termin i de Tilfælde, hvor det skønnes nødvendigt, hvis man vil værne den paa-gældende Virksomhed og det paa-gældende Hjem mod Sammenbrud, at det gaar alt for vidt, naar ogsaa solvente Landmænd skulde have Adgang til et saadant Laan. Ja, men jeg tror nu, at de, der taler saaledes, endnu ikke rigtig har forstaaet, hvorledes Krisen virker ude i Landbruget. Om Landmandens Gældsforpligtelse er lidt over eller lidt under hans Værdier, er i Dag slet ikke det afgørende; for mange fuldt solvente Landmænd, altsaa Landmænd, der ejer mere, end de skylder, er det ikke blot umuligt at skaffe Terminens Renter og Skattebetaling af de løbende Indtægter, men lige saa umuligt ad privat Vej under de nuværende Tilstande at skaffe sig Laan til disse Betalinger. Hvis en Landmand blot skylder mere, end han ejer, vil Staten hjælpe ham med Laan, ikke blot til Nedbringelse af hans Gældsforpligtelse, men ogsaa med Laan til Betaling af ikke blot en Termins Renter, men Renterestancer for flere Terminer. Naar blot han opfylder den Betingelse, at han skylder mere, end han ejer, kan Staten give Laan, endda store Laan, op til 8 000 Kr. og indtil 10 pCt. af den vedkommende Ejendoms ansatte Ejendomsskyldværdi. Han kan da faa til baade

at nedskrive sin Gæld og betale flere Terminers Renter. Men hvis derimod en Landmand ikke fuldt ud skylder bort alt, hvad han ejer, men alligevel er i den Situation — og der er mange Landmænd, der kommer ind under den Kategori —, at der vil blive gjort Udlæg i hans Ejendom, naar Renter og Afdrag ikke kan præsteres, ja, for saadan en Landmand er der ingen Hjælp at faa fra Staten, han maa gaa fra Hus og Hjem, der er ingen Støtte, ingen Laanehjælp til ham; men hvis han har sørget for at skyldte mere bort, end han ejer, er der stadig Hjælp til Raadighed. Hvilken Retfærdighed er der egentlig i det? Dette er saa meget mere besynderligt, som det jo er givet, at netop Staten i det Tilfælde, hvor Manden er solvent, hvor han ejer mere, end han skylder bort, kan hjælpe effektivt med et langt mindre Beløb end ved Akkord. Derfor foreslaar vi ogsaa nu 2 pCt. af Ejendomsskyldværdien plus 200 Kr.

Der er heller ikke Tvivl om, at der samtidig opnaas betydelig større Sikkerhed for Laanene. Det, vort Forslag gaar ud paa, er, som ærede Medlemmer vil vide, at der ogsaa udenfor Akkord skal kunne gives Laan paa 200 Kr. plus 2 pCt. af Ejendomsskyldværdien, dog højst 2 000 Kr. pr. Ejendom, til Betaling af Renter og Afdrag i saadanne Tilfælde, hvor der enten er gjort Udlæg for forfaldne Renter og Afdrag, eller hvor Gælden overstiger Ejendomsskyldværdien. I Sammenligning med, at der ved Akkord, altsaa i de Tilfælde, hvor der skyldes mere, end Værdien udgør, gives indtil 10 pCt. af Ejendomsskyldværdien og 8 000 Kr. pr. Ejendom, er det forholdsvis smaa Laanebeløb pr. Ejendom, her er Tale om, og at Sikkerheden er betydelig større hos de solvente Landmænd end i de Tilfælde, hvor der skal gennemføres en Akkordordning, og hvor Statslaanet bliver anbragt lige paa Laanegrænsen eller endogsaa efter Laanværdien, kan der dog vel ikke være Tvivl om.

Der har ogsaa været rejst den Indvending mod os — og det gjorde den ærede Ordfører for Udvalget jo meget stærkt —, at vi ikke samtidig med, at vi stiller dette Forslag, anviser Dækning for det Laanebeløb, der udkræves. Ja, vi mener jo, at naar Loven indledes med, at Finansministeren bemyndiges til gennem Erhvervenes Laanefond